

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

„Pro Deo et patria.“*

— Irta Kontra Aladár, ref. lelkész. —

Két szentsége volt mindig a magyaroknak, a melyhez feltétlenül szeretettel ragaszkodott: hite és hazája.

S ha az idők viszontagságai közt valami súlyos megpróbáltatás érte az utóbbit; tatárok járása, törökök dúlása, »német praktikája« ha erőt vett fölötté, — pusztuló hazája romjai fölött még mindig ott világolt hitének csillaga s Istenének őrző gondját tudva maga fölött, újra kezdte a harcot, vagy csüggedetlen erővel látott a romok újjáépítéséhez. Megpróbáltatásából való diadalmas kikerülésének, ezer esztendő s főnmaradásának ez a magyarázata.

És most, ezer esztendő után, ezt a két szentséget egyszerre akarják kilopni a szívéből. Megtagadtnak velünk a földünk és fajunk szeretetét s letörülni az égről azt a romok fölött is világító csillagot...

* A Szatmárt megjelenő »Heti Szemle« legutóbbi számából közöljük ezt az érdekes cikket. Jellemzi, hogy már a protestáns lelkészek közt is akadnak, akik látják a közös veszedelmet s érzik a szükségességét a pozitív hitű emberek közös védekezésének. Sajnos, minálunk a protestáns lelképásztorok inkább a páholyok felé törekednek s velük küzdenek a hit és haza ellen. Szerk.

Egy gyülekezés csoport, a melynek termőföldje nem a mi földünk, a melynek ez az ország csak kenyérkereső helye, de nem hazája is, megmérgezte körülöttünk a levegőt. Nem volt elég nekik, hogy jószívvvel fogadtuk. Hogy jogainkat, csekély szabadságunkat felebarátilag megosztottuk velük s hogy a nekünk kenyeret is nehezen termő magyar föld nekik kalácsot juttatott.

És láttuk, hogy a magyarság ősi örökéből kiuzsorázott ezereinek a meggazdagodott parvenük gögjével vágják oda a »veteres migrate coloni«-t, hogy a kívándorlások közvetítési hasznát is ők vágják zsebre s mikor azt hittük, hogy letaroltak már minden letarolhatót, nincs többé féltett értékünk, melyet kielégíthetetlen éhségük kapzsi vágya meg nem kaparított, — ime szentségeinkre vetik magukat.

Eleinte csak csöndben és titokban. Alcázott képű páholylovagok csak lejtve, lopva helyeztek el egy-egy aknát hol itt, hol ott. De mikor látták a magyar társadalom tehetetlen közönyét, — egyre bátrabban léptek fel s ma már ott tartunk, hogy egy félelmesen szervezett és hatalmas erejű szövetség nyíltan s szinte kérkedve fitogtatja összeesküvését minden ellen, a mi hazánkban még magyarnak és keresztyénnek megmaradt!

És a magyar társadalom még mindig aluszik s leinti, vagy lemosolyogja, a ki fölébreszteni akarná, a tisztán látóknak egy kicsiny csoportja hasztalan rángatja az ébresztő harangok kötelét, nem siet menteni senki sem... Nem hittek nekik. Hiszen a szolgálatukban álló sajtó sietett megnyugtanni a kétségkedőket, hogy rémlátás, vagy érdekeik féltése vezette csak a felszólalókat és letagadták, hogy veszedelem volna.

Most azonban nem mi szólunk többé. Nem csak mi papok, kik az »Uttörő« szerint »csak a jó fizetés és a lucullusi ellátottság fejében hirdetjük Istennek elavult ígét.« Maguk is elismerik, hogy van veszedelem.

A szabadkőművességnek az utóbbi időkben való szereplését kritizálva így szól a Pesti Hírlap vezércikk írója: »ez a nemzetközi politikai agitáció... egyszerre indít harcot a hit és haza ellen.« »A nemzetközi irányzat és az egyház elleni harc a közvélemény előtt ma egy szabadkőművességgel.«

A »Polgár« c. napilap Vázsonyit idézi, aki a Democratia páholyban szembeszállt a hazátlan és atheista elemekkel. »Esz-telen demokrata az, aki a két kiirhatatlan eszmét, a vallást és a hazát gu-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Költségvetési vita.

(Franciából)

Történik a Sermoy párnál, a rue Clément-Marotban, reggeli után, a dohányzó-teremben: Sermoy Christien egy krémszínű tianelli-öltönyben, neje, Pauline orchideeszínű, crépe de chine pongyolában.

Pauline: Látod, mindenki könnyelműnek hisz, mert nem viselkedem úgy, mint egy tisztas matróna. Akadnak azonban olyanok is, akik azt mondják:

— Ez a kis Sermoy né elragadó, bájos teremts és Sermoy ur valóban irigylésre méltó ember...

Christien: És az utóbbiak mondják az igazat.

Pauline: Ugy ám, de kiegészítik véleményüket azzal, hogy hiányzik belőlem minden komolyság és nincs érzékem az élet nehezebb követelményei iránt! Ennek éppen az ellenkezője áll. Abban a pillanatban, melyben azt mondanád:

— Édes Pauline, tulságosan pazar életmó-

dot folytatunk és ha tovább is így tart, akkor gyermek-ink, Jack és Kitty semmit se örökölnek... Jó lenne, kiadásainkat fékezni! — én rögtön azt válaszolnám:

— Minden áldozatra kész vagyok... tehát fékezzünk!

Christien: És én erre csak azt mondom: — Te vagy a világ legédesebb, legkedvesebb asszonykájája! (Megöleli.)

Pauline (kibontakozik karjaiból): Maradjunk komolyak!... Tehát hol kezdjük?

Christien: Talán a lakásnál, mert ez a háztartás legjelentékenyebb költsége...

Pauline: amelyből azonban semmit se lehet lealkudni... mert holmiainkkal kisebb lakásban meg nem férünk.

Christien: Pedig fontos dolog, hogy a házbér jövedelmünk tizedrészét meg ne haladjal!

Pauline: Ez annyit jelent, hogy húzódjunk meg háromezer frankos lakásban, ugye? Édes öregem ez megeshetett nagyanyád korában, de ma már — mikor a házbérek megkét-szereződtek — nem járja és már az is boldognak nevezhető, aki jövedelmének csak ötöd részét fizeti; mi pedig kétszeresen boldogok, mert mindössze csak ötezer frankot fizetünk...

Christien: Az adókkal együtt pedig hat-ezret!

Pauline: Az adók külön elszámítás alá esnek... nem szabad mindent össze-vissza keverni.

Christien: Mégis azt hiszem, hogy tulságos kényelemben lakunk...

Pauline: A kis szalon nélkülözhetetlen, mert a nagyobbik butorait kimélni kell; nem a mi hibánk, hogy az öregeink olyan értékes butorokkal halmozták el és bizonyosan nem szerzünk be újakat, míg a régiék el nem kopnak... Azt se kívácsolom, hogy az egész napot a hálószobámban töltsöm...

Christien: De a dohányzó-terem...

Pauline: Terem? Akkor, mint egy szivar-doboz!... Csak nem hiszed, hogy ez megdrágítja a házbért? Egyébiránt neked is szükség van egy kényelmes rugra! A gyermekszobát se törölhetjük a háztartásból, ugye?... Sőt nemsokára még egyre lesz szükségünk, ha kicsikék felfedezik! Ismerek családokat, akik sokkal pazarlóbbak...

Christien: Mind igaz... de az öltözőszobádat átengedheted nekem...

Pauline: Inkább lemondok minderről, sem hogy egy parányi, szűk téren végezzem tolet-

IZLÉSES costüm, blous, alj, pongyola, gyermek és leányka ruhakülönlegességek legolcsóbban Hevesi Párisi divatáruházában Zöldfa-u. szerezhetők be. Fehér cégtábla. — Moskovits cipőáruházal szemben — Sárga kirakatok.

nyolja... s Vázsonyi otthagya a páholyt.

Ime nem mi mondjuk hát, hogy igenis veszedelemben vannak szentségeink, hanem a nyilvánosságnak olyan organumai is, amelyeknek iránya homlok-egyenest ellenkezik e lap irányával.

Mi most csak a veszedelem ellen való védekezés módjára akarunk egy rövidke megjegyzést tenni.

Valljuk igenis a Burján K. igazát: »A keresztyén nemzeti eszménél alkalmasabb összeforrasztó kapcsot nem találhatunk.« Félre tehát a felekezeti érzékenységgel. Távolítsuk el a mesterségesen közénk vert ékeket s testvéri egységben kezdjünk a közös védekező és építő munkához.

Közösek a veszélyeztetett szentségeink. Közös az Isten, a Megváltó és az evangélium. Közös a faj, amelyhez tartozunk; a föld, a melyen élünk; a nyelv, a melyen imádkozunk. Legyen hát közös a harc is, amelyet ezek védelmére indítunk s majdan egy hálaadó hymnus, a melylyel győzelmünk hajnalán Istent fogjuk magasztalni!

Mert ha őszinte nyíltsággal hátsó gondolatok nélkül szövetkezünk, — a győzelem nem maradhat el! A nemzetköziség lovagjaival éreztetni fogjuk a föléb-redt magyarság megtorló erejét s a hitetlenségre izgatóknak nem tesszük meg azt a szolgálatot, hogy megismételjük a mit hajdan ők tettek meg a Golgotán s másodsor mi magunk végezzük el az — istengyilkolást!

Lukács folytatja a tárgyalásokat.

A Lukács-kormány tegnap megusztta a delegáció hullámain és a miniszterelnök visszaérkezett Budapestre, hogy folytassa béketárgyalásait.

Lukács tegnap a bécsi katonai előkelőségek előtt odanyilatkozott, hogy öt-hat héten belül kész a véderőjavaslat.

A tárgyaláshoz való előkészületekre vall, hogy Lukács már Bécsből intézkedett, hogy a Tornyáról visszatérő *Fusth* Gyulával ma délután találkozhassék.

Nincs kizárva tehát, hogy a hétfőn újra kezdődő képviselőházi ülészek már lényegesen tisztázottabb viszonyok közt fogja folytatni tanácskozásait.

Hazai miniszter Bécsben marad. Ma még néhány a véderőjavaslatokon tervező korrektúra elintézése végett tanácskozni fog *Auffenberg* közös hadügyminiszterrel.

Összehívják a Házat.

Budapest, május 3.

(Saj. tud.) Lukács László miniszterelnök ma Budapestre érkezett és megtette az intézkedéseket, hogy a képviselőházat hétfőre összehívják. A képviselőház ülése előtt Lukács keresni fogja az alkalmat, hogy a pártvezérekkel érintkezésbe lépessen. Az ellenzéki vezérek feszült várakozással tekintenek Lukács tárgyalásai elé.

A munkapárt új elnöke!

Budapest, május 3.

(Saj. tud.) A munkapárt elhatározta, hogy Percel Dezső visszavonulása folytán Héderváryt választják meg a párt elnökévé.

A választók névjegyzéke 1913-ra.

Nagyvárad város központi választmánya tegnap délután ülést tartott a városházán, *Rimler* Károly polgármester elnölete alatt, amelyen dr. *Medvigy* Gábor, dr. *Tóth* Ferenc, *Reismann* Mór, dr. *Adorján* Armin és *Juricskay* Barna előadó voltak jelen.

Juricskay Barna beterjesztette az 1913. évi választók kiigazított névjegyzékét. Külön lisztán vannak feltüntetve az elhaltak, az adóalap megszűnése folytán töröltek s a másokból kihagyottak, továbbá az újonnan felvett választók.

Igen feltűnő, hogy pl. *Váralja-Velencén* szokatlanul nagyszámmal vannak a kihagyottak és az új választók. Általában ajánljuk a közönség figyelmébe, hogy nézzen utána, hogy fel van-e véve a névjegyzékbe, mert később azután nem orvosolhatják a mulasztást.

Az összeírás szerint az 1913. évre 1246-al emelkedett a választók száma látszólag, mert *Olasziban* 409, *Ujvároson* 509, *Váralja-Velencén* 318 új választó lett felvéve, de legalább 7-800 a kihagyottak száma.

Mivel minden évben igen sok a panasz, hogy a kiadott hirdetményt a lapokban nem olvasák s ezért nem jelenkeztek idejében, a polgármester indítványára elhatározták, hogy a hirdetményt falragaszokon is közlik a közönséggel.

A hirdetmény telje szövege a következő:

Az országgyűlési választóknak a nagyváradai választói kerületre nézve 1913. évre érvényes, ezen hivatalból összeállított ideiglenes névjegyzéke a kihagyottak névjegyzékével együtt az 1899. XV. t.-c. 146 illetve 151 §-a értelmében f. év május hó 5-től május hó 25-ig bezárólag a városháza közigazgatási kiadóhivatalában (I. e. 24 a.) közszemlére lesz kitéve.

temet! Uoljára még kisütöd, hogy a fürdőszoba is felesleges!

Christien: Azt nem... De lakhatnánk más, — olcsóbb — negyedben is!

Pauline: Talán künn *Batignolles*-ban?

Christien: Ez tulzál! A mamád úgy véli, hogy a *Faubourg Saint Germain* sokkal olcsóbb.

Pauline: De nincs közelében se erdő, se mező, ami a gyermekek egészségi szempontjából elkerülhetlen.

Christien: (megadással): Igaz... a felesleget megtakarítjuk a gyógyszerekben! Talán a cselédek bérénel lehetne megtakarításokat eszközölni?

Ugy hiszem, *Marie* elláthatná a másik tendőit is!

Pauline: Igen? Ki varná akkor a szükséges holmikát? Fogalmad sincs, mennyit megtakarítok általam! Például a gyermekruháknaál... amelyek rengeteg pénzbe kerülnének, ha nem házilag készülnének...

Christien: Ezzel tehát a költségvetés második része is elintéztést nyert!

Pauline: Következik a harmadik: az élelmezés! Ez az én személyes felügyeletem alatt áll és biztosítalak, hogy a legszűkebbre szorítok.

Christien: Hiszem... de szorgosabb felügyelet talán még se ártana.

Vajjon nem költünk e tulsokat a konyhánkra?

Pauline: A konyhánkra? Tulságos aggodalom! *Julie* nagyon egyszerű szakács és kitűnően gazdálkodik természetesen sohase téveszti szem elől a közegészségügyi kívánalmakat.

Christien: Es bizonyos vagy abban, hogy sohase használja fel a korlátlan bizalmat magánpénztára előnyére?

Pauline: Ebben mindannyian egyenlők...

és ezeket az apró összegecskéket az ember a vesztesség számára írja! Az ő ügyessége elkerülhetővé teszi, hogy különös alkalmaknál, mikor például vendégeket fogadunk, még egy kisegítő szakácsnőt is szerződtessünk.

Christien: Van egy kitűnő ötletem! Hátha ezután nem fogadnánk vendégeket?

Pauline: Ugyan kérlek! Nem élhetünk olyan visszavonultságban mint a vakondokok? Az hiszik akkor, hogy törejtötünk, vagy folyton civakodunk és tényérokkel dobáljuk egymást.

Christien: Csakhogy a csekély kiadások, összegezve mégis jelentékeny tulkiadást eredményeznek.

Pauline: Igaz, de a ruházatnál sokat megtakaríthatunk.

Christien: Örülök, hogy ezt a tételt te emlited először.

Pauline: Pedig hidd el, a szabónők nem nagyon drágák; inkább a sok mellékkötés: csipke, selyemharisnya, keztyű, dereklűző.

Christien: Látod, ezekben sokat megtakaríthatnánk!

Pauline: Csak nem kívánod, hogy úgy járjak, mint a madárijesztő!

Christien: A viláért sel... De a kis *Argencourtne* említette a minap, hogy felfedezett egy új szabónőt, aki olcsón, csaknem ingyen dolgozik.

Pauline: Bsodálatos, hogy a férjek az ilyen meséknek mindig felülnek... Mert természetes, hogy azt *Argencourtne* csak a férjének mesélhette... Es ha igaz volna is, én tapasztala ból tudom, hogy az ilyen híres olcsóság végeredményében nagyon drága szokott lenni. Az első ruha véletlenségből sikerül... a többi aztán elrontja, azért legtanácsosabb, ha az ember mindjárt az elismert, legjobb céghez fordul. — Ugyan mit szólnál, ha azt tanácsol-

nám n-ked, hogy ruháidat egy bazárban vásárold?

Christien (lesujtva): De olyan okos vagy, hogy mindenről meg tudsz győzni!

Pauline: Különb, ha azt hiszed, hogy bevártam a takarékoságra való figyelmeztetésedet, hát nagyon csalódott! Mikor tegnap a virágáros csarnokból hazajöttem, nagy dologra határoztam magamat... Olyasmire, amit tulzás nélkül, hősies lemondásnak is nevezhetnék.

Christien: Reszketek a meglepetéstől!

Pauline: Tudod, hogy a virágok képezték egyetlen fényűzésemet; jó tehát ezentul lemondok róluk.

Christien: Kár, nagyon kár!

Pauline: Kérlek valamiről csak le kell mondanom! Ezentul, ha egyedül leszünk, nem diszitjük virágokkal asztalunkat. A szobasarkokban néhány edény latania, pikusz, phönix-pálma... éppen elégséges... E ha talán kedved kerekedik engem hébe-korba egy kosár orchideával meglepai...

Christien: Ertem... Eddig te magad fizetted, most pedig rám ruházod a kedves köteleiséget...

Pauline (kellemetlenül): Más egyében megtakaríthatod... A kiadások fékezéséhez egyenlő önmegtágadással kell hozzájárulnunk...

Christien: Hátra van még a nyaralás kérdésel... Nem jobb volna, ha az idén itthon maradnánk?

Pauline: Örület! Hát az egészségünk?... és a gyermekek?...

Christien: A múlt évben borzasztó sok pénzbe került tiroli utazásunk!

Pauline: Az idén, mint egyszerű polgáremberkekhez illik, a tengerpartra megyünk... Már kiszemeltem egy kis nyárilakot *Saint Luidina* mellett... nyugodt, csendes tengerpart, ahol szerényen, olcsón éledegethetünk.

ket. A párbaj ezzel a lovagiaság szabályai szerint befejezést nyert. A felek nem békültek ki, ellenben kölcsönösen feljelentették egymást a bíróságnál, ahol legközelebb fogják törvényesen is elintézni a párbaj ügyét, amilyen mostanában nem igen volt Nagyváradon.

* **Tűzoltók és mentők.** A tűzoltók most adták az április havában teljesített működésükről a jelentéseket. Eszerint a tűzoltók kilenc alkalommal voltak működésben. A mentők pedig 53-szor végeztek betegszállítását és 52-szer nyújtottak segílyt baleseteknél.

* **A cipész szerencsétlensége.** Röck Frigyes a Moskovits-féle cipőgyár egyik munkása mintegy 2 éve jött Nagyváradra Győről s hosszabb idő óta fűtőgyárban dolgozott kifogástalanul. A múlt hét elején Röck munka közben megsérült. A szesélyes gép magához rántotta és gyomrára megsértette. Valami ütést kapott Röck a géptől, de nem vette komolyan baját. Még egy hétig gyengélkedve dolgozott. Szombaton rosszul lett s vasárnap az izr. kórházban, hova beszállították, hirtelen megúalt. Az elrendelt boncolás megállapította, hogy a belei sérültek meg. A szerencsétlen 21 éves fiatalember, kinek beteg édesapja van Győrben, cipészársai és fiatal jegyese nagy részvétel kísérték a síró újára. A szertartást Materny Imre ág. ev. lelkész végezte mely után a Rulikovszky temetőbe helyezték nyugalomra.

* **A Filipe oserjésdomb titka.** Tegnap számunkban beszámoltunk az a borsalmas gyilkossággal, mely most lázas izgalomban tartja Belényes vidékét. Tegnap ebben a dologban egyáltalán nem történt semmi jelentősebb mozzanat. A meggyilkolt asszony hullája tegnap egész nap ott feküdt azon a helyen, ahol megtalálták. A földből mindössze a feje van kint a hullának. A hatóság jelentést tett az esetről az ügyészségnek, honnan azonban csak ma reggel szállhatnak ki a boncolás s a helyszíni vizsgálat megtartása végett. Tegnap egész nap és egész éjjel két csendőr őrködött állandóan a hulla mellett. A hulla szagára a varjak összegyűlve ékesen káromva keringnek a borsalmas hely felett, várva a kedvező alkalmat, hogy lecaphassanak aprédára, amittől azonban távol tartja őket a csendőrök kessegető szava. Bent a községházán két csendőr őrzi a gyilkost. Tegnap megátalkodott embert kivitték a hullához, ahol már elismerte, hogy a meggyilkolt az ő felesége, azonban tagadja, hogy ő ölte meg. Még nem lehet tudni, hogy az elvetemedett férj, mivel és hogyan követte el a gyilkosságot, mert a hullát csak ma fogják kiemelni a föld alól. A ma megtartandó boncolás után nyomban el is fogják temetni a szerencsétlen asszony hulláját.

* **Bérmá és áldozó ruhák és koszorúk legnagyobb választékban.** Hevesi Párisi divatruházában, Zöldfa-u.

Hatóságilag eng. végeledás!
Női divat dolgokat olcsón szerezhethet be:
Vajda Sándor cégnél Rákóczi-út 5.

* **Új sport játékok.** Igen szép és teljesen új sport üzésre alkalmas találmány jött forgalomba, mely olcsóságánál fogva rövid időn belül úgyszólván mindenkinél nélkülözhetetlen lesz, felnőttek, hölgyek és gyermekek részére, test-edző, szem és kéz ügyesség kifejlesztésére annyira olcsó, hogy bárki is megszerezheti, mert 1 koronától 3 korona árban és 5-féle nagyságban kaphatók. Egyedül LADÁNYI JÓZSEF puska-műves sport üzletében Rákóczi-ut Moskovits palota. A M. kir. lőpor áruda, telephon 269. Tanoncok felvételnek.

Trieszti kávépiac Nagyváradon (Aszodi Kossuth-utca. Vigyázat mert sok az utánzat, természetesen a fogyasztók kárára. Aszodi trieszti kávé és tea behozatalának a 8 féle zamatu pörkölt kávéi a jogosabbak és legolcsóbbak. Motor üzemű pörkölés és darálás kávépörkölés a vevő előtt történik. Cukorka és csokoládé különlegeségei a legjobbak és legolcsóbbak. Fűzlet: Kossuth-utca, fiók: Kert-utca.

Alkalmas bérmálási ékszerek és órák.

Arany fülbevalók . . . 4 koronától feljebb.
Arany gyűrűk . . . 5 " "
Arany collier és amulette 18 K.-tól feljebb.
Ezüst collier és amulette 4 " "
Ezüst fiu vagy női óra . 10 " "

Szilágyi Géza és Társa

órák, ékszerész

Rákóczi-ut 4. Helybeli és vidéki telefont 630

Különleges felöltők, kosztümök blouzok és gyermekruhák a legnagyobb választékban

Spitzer Béla

női és gyermekruha áruházában

Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és francia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Sasliók.

Vasárnap d. u. Kis gróf. Este: Bál az udvarnál.

Sasliók. — Écsy Emmiliával. A Sasliók felújítását örömmel fogadta a műértő közönség. Ma este C. bérletben megy Rostand megrásó erejű drámája és ez alkalommal a reichstädti herceget Écsy Emmilia alakítja. A színház kiváló szendéje legutóbb gyöngéledett, de fölépülve, ma este eljátsza a rendkívül farsztó nagy szerepet.

A holnapi bemutató. A színháznak nem csak az előadó, de műszaki személyzetét is erősen foglalkoztatja a holnapi operett bemutató. A »Bál az udvarnál« című operett újdonság. Ziehrnek újabb fűbemászó, dallamos zenéi terméke, rendkívül eleven és mulattató mesével. A darab a »Svnhákok« erős versenytársa. Bécsben és Budapesten kasszadarab, a műly

Nagyváradon is nagy sikert fog aratni. Jegyek a bemutató előadására ma válthatók a nappali pénztárnál.

Nem lesz vendégosere. Az a terv, amiről Erdélyi és Zilaby igazgatók tárgyaltak a nagyváradi és debreceni társulat csere vendégjátéka ügyében, nem fog megvalósulni, a kölcsönös vendégszereplés elmarad. Erdélyi igazgató ugyanis nem akarja a rendszeres műsort és előkészületeket megzavarni, ezért lemondott arról, hogy ezt a kölcsönös vendégszereplést megtartsák.

SPORT.

A vasárnapi labdarugó mérkőzések

A Rhédey-kerti sporttér holnap vasárnap egész nap népes lesz a sportolók fürge seregétől. Délelőtt ifjúsági mérkőzések lesznek, míg délután a NAC. által rendezett football mérkőzések fognak lefolyni. Az első mérkőzés, amely tudvalevőleg a NAC. II. — NSE. II. revans mérkőzése lesz délután fél 2 órakor kezdődik s Lakatos Béla toruatanár biráskodása mellett fog lefolyni. Utána 3 órai kezdettel Horváth Ferenc biráskodása mellett a VAC. — NAC. fehér csapat mérkőzése lesz melyben a VAC. először lép a nyilvánosság elé. A bemutatott csapat összeállítása a következő: Ór (kapus), Kaufmann, Fényes (háttvédők), Neumann, Breuer I., Koroszkó, (fedezetek), Ehrenfeld, Weisz, Barátly I., Barátly II., Breuer II. (csatások). — A délután 4 órai mérkőzésére fél 5 órakor kerül a sor. Ekkor a NAC I. mérkőzik a Debreceni MTE vendég csapatával. A debreceni csapat az elmúlt évben már volt Nagyváradon, de a NAC-bal szemben győzelmet nem tudott elérni. A csapat tavaly óta nagyot fejlődött úgy, hogy most fokozott feladatot elé állítja a NAC csapatát. Mindegyesre erős küzdelemre van kiállítás. A mérkőzés vezetésére a NAC vezetősége Niessner Aladárt kéri fel.

Igazságszolgáltatás.

§ **Utazás a választási pénzek körül.** A legutolsó választás — úgy látszik — nem akar kifogni az epilógusokból. A nagyváradi kir. törvényszék büntetőbírósa előtt tegnap ismét egy, a választásból kifolyó ügy szerepelt. A székelyhídi képviselőválasztások alkalmával történt, hogy Dócsy Imre jelölt egyik kortes 800 koronát adott át Klein Mórnak a választás előtt való napon abból a célból, hogy Klein Mór szavazókat szállítson Dócsy Imrének. Másnap megvolt a választás, amelyen Dócsy megbukott, Klein Mór büszksége dacára is. Mikor aztán az elszámolásra került a sor, Klein Mór a fennmaradó 500 koronával elszámolt, 300 koronát pedig fáradtság és munkadíj címén megtartotta. A 300 koronának illetlen való elszámolása azonban nem tetszett Dócsyéknek és feljelentették Klein Mór csalás miatt. A tegnapi tárgyaláson Klein Mór azaz védekezett, hogy a 300 korona az ő kialakított munkadíja volt. A bíróság, amely Ember Géza elnöklelte alatt tárgyalta az érdekes ügyet, Klein Mór a vád és következményei alól felmentette.

NYILTTÉR.

Május 8-án

Sternthal Arthur mácsai gazdaságában bérletfelosztása miatt hetvenhat darab részben ellős, részben fejős, vöröstarka tehén önkéntes árverés útján eladásra kerül. Az árverés délelőtt 9 órakor kezdődik. Vevőket Váradi-Less állomásonál kocsik várják. Ugyanott mindenféle gazdasági eszközök is eladóak

Dr. Fisch Áron
Szalárdi-u. 2. szám alá
(a Pannonia mellé)
költözött.

TÁVIRATOK.

Hentaller Lajos meghalt.

Budapest, május 3.

Hentaller Lajos ma este fél 6 órakor Budapesten hosszas betegség után meghalt. A legutóbbi választásoknál betegsége miatt nem lépett fel.

Bravuros repülés.

Grác, május 4.

Nietner aviatikus főhadnagy tegnap reggel Etrich-fele katonai repülőgépen ideérkezett. Öt órakor szállott föl Bécsújhelyen és a 185 kilométer utat két óra alatt tette meg átlag 1400 méter magasságban. A főhadnagy egészen meg volt dermedve, mikor 1000 méter magasságból siklórepüléssel leszállott. Azt beszéli, hogy amint a Semmeringen átkelt, nagy vihar kerekedett s fagyos szél fújt. Nietner holnap visszaindul Bécsújhelyre, de ezúttal Magyarországon keresztül fog repülni.

Az olasz-török háború

Konstantinápoly, május 3.

A belügyminisztériumhoz három zsák érkezett, mely iratokkal volt tele. A csomagokat a lemnoszi part mentén találták, melyek az elsüllyedt Varcse olasz cirkáló-ról valók. Az iratokat a kormány holnap fogja átvizsgálni.

Borzalmas robbanás.

Nyitra, május 3.

Rasztony község határában a nyitabányai vasutat építő munkások közül egyik macedon munkás sziklarobbanás közben egy dinamitpatront vett a szájába, mialatt kezeivel egy sziklát akart elhengergetni. Közben a patron fogáival valószínűleg összeszorította, mert az a szájá-

ban felrobbant és a szerencsétlen munkásnak a robbanás ereje fejét törzsétől a szó szoros értelmében letépte.

Leégett celluloid-gyár.

Grác, május 3.

Weissenkachban az Ems mellett az éjszaka földig égett a Peetz-cég celluloid-gyára. Elpusztult a gépház, minden épület és a felhatmozott nagy kész gyártmány. A kár igen nagy és a munkások kenyér nélkül maradtak.

KÖZGAZDASÁG.

Fizet képtelen cégek. A bécsi hitelteljesi védegyelet most Nagyváradról egyszerre két cégről is jelenti, hogy fizetéképtelenek. Az egyik cég a Blayer és Salgó cég, a másik pedig Kovács József.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapest

A gabonatörszsdén tegnap változatlan volt az irányzat

Határidők zárlata:

Májusi buza	— — — —	11.86
Októberi buza	— — — —	11.30
Októberi rozs	— — — —	9.68
Októberi zab	— — — —	9.23
Májusi tengeri	— — — —	9.34
Juliusi tengeri	— — — —	9.23

Budapesti értéktörszde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	839.55
Osztrák hitelrészvény	— —	43.50
Jelzálogbank	— —	475.50
Leszámitoló és pénzváltó	— —	545.50
Városi vasút	— —	416.50
Közuti vasút	— —	794.50
Osztrák államvasút részvény	— —	741.50
Salgótarjáni község	— —	731.—

A szerkesztésért felelős:

D:R VUCSKICS GYULA.

Fecském hova szállsz!

stb. kuplékat, katonai és cigányzene játsza az „A B R I A” beszélő gép,

mely 5 legújabb duplalemezzel csak 40 korona. Wagner Hangszerkirály-nál, Budapest, József-körút 15. szám. — Gyorsjavító műhely. — Használt lemezeket becsérel. Nagy fényképes árjegyzék ingyen

VARJU FERENC

műbútor asztalos
DAMJANICS-UTCZA 30. SZ.

Készít minden néven nevezendő modern butorokat stb. — Elvállal javításokat jutányos árban.

Szalonna, plombozott lóhere, luczerna, bükköny, len és kendermag, árpa, zab kitűnő minőségben kapható. Gabona és termények vásárlása.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.

Teleky-utcza 3-ik szám, banképület.

Jenny Jenő

órás és ékszerész

Szent János-utcza 39. szám.

Bérmaszülők
figyelmébe
ajánlja nagy

óra- és ékszer-raktárát

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET

Kossuth Lajos-utca 4. szám

1912 január 1-én megnyitotta

17-ik évtársulatát

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszés szerinti száma törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 korona fizetendő a szövetség pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelte után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetség célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtson és hogy tagjai hitelnek, keresetnek és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

- a) a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;
- b) ingatlanokra;
- c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra
- d) megfelelő kezesség mellett vá tóra, kötelezővényre. A szövetségbe való belépés alkalmával törzsbetétként 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezővények bélyeg- és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkértenek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1911. december hó.

A Polgári takaré- és segélyszövetkezet igazgatósága.

1912. május havi Költözködők figyelmébe!

A legdúsabb választékot gyapju, tapestry és spárga futókban, valamint háló-ebédlő és szalon nagyszőnyegekben

Leitner Márton cégnél Zöldfa-utca

találjuk, ahol csipke-szővet- és plüsch-függönyöket, ágygarnitúrákat és hencsertakarókat is a legkülönbébb izlésnek megfelelően

rendkívül olcsó árak

mellett kaphatunk. Valódi perzsa és smyrna szőnyegekben óriási választék! Menyasszonyi kelengyék óriási raktára **300—10.000** kor.-ig előzetes költségvetés mellett. — Női ruhaszővetek, francia delainek, grenadinok és kartonok impozáns választékban! — Elvem legszolidabb kiszolgálás és olcsó

szigorúan szabott árak

folytán a vevőközönség minél szélesebb rétegeit üzletemhez szoktatni!

Telefonszám: 413.

Bükfa parkett

fedélcserép, mész, cement, gipsz, fedéllemez, elszigetelőlemez, nád,

Budweissi kályhák
Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtok-
vásárlási, eladási és
erdő becslési irodája

RAKÓCZI-UT 10. SZAM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725

Hirdetmény.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság 1912 január 24-én tartott közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvénytőkéjét 7500 drb uj 200 koronás n. é. részvényt kibocsátása által két millió ötszáz ezer koronáról

négy millió koronára emeli fel.

Ezen uj 7500 drb részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak a következő feltételek mellett:

1. Az uj kibocsátású részvények 250 kor. véte árban bocsátatnak ki, melyből 200 korona az alaptőkéhez, 50 korona a rendes tartalék-alaphoz csatoltatik.

2. Minden 5 régi részvény birtokosának 3 uj részvény átvételére van joga. Tartozik azonban a 250 korona vételáron felül darabonként 3 koronát bélyeg- és kiállítás-díj címén megfizetni.

3. Az elővételi jog gyakorlásának záró határideje 1912. február 20. Az ezen határidőben elővételi jogot gyakorolt régi részvénybirtokosok tartoznak:

1912 február 20 ig darabonként	53 koronát
1912 március 15-ig	100
1912 április 10 ig	100

valamint 1912. január 1-től a fizetés napjáig járó 6 százalékos kamatot az intézet pénztáránál készpénzben befizetni.

Az uj részvények 1912 január 1-től kezdve az üzlet hasznában részesülnek.

Felkérjük ennél fogva mindazon t. részvényeseket, kik a kibocsátandó uj részvényekre az elővételi jogot gyakorolni óhajtják, hogy részvényeiket a fent kitűzött záró határidőig, vagyis 1912 február 20 ig az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutassák és a fizetendő összeg első részletét teljesítsék, mivel ezen határidő letelte után az elővételi jog nem gyakorolható.

Nagyvárad, 1912. január 24.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság
Igazgatósa.

2—3 középiskolát végzett filu
nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

A Bihar megyei Gazdák Áru és Hitelintézetétől.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

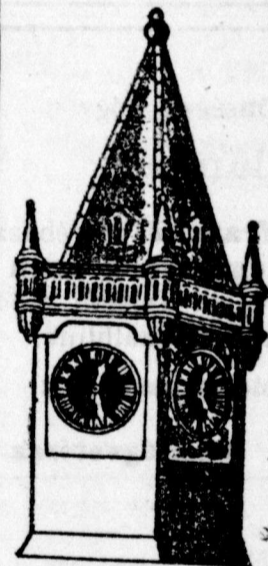
Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 héttel egy-szer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyórát „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, roz kerekkel. Olcsó árak. TÖBB ÉVI JÓTÁLLÁS. Villanyerő berendezés. Arjegyzék kívánatra. Saját ház.

Értesítés.

Van szerencsém az igen tisztelt megrendelőim és a nagybecsű közönség szives tudomására hozni, hogy a KOVÁCS és LUX cégből kiléptem s üzletemet ideiglenesen

Füzes-utca 14 szám

alá helyeztem át. Készítek modern butorokat, portálékat, kávéház és üzletberendezéseket, épület-munkákat. Május 1-től villanyerőre berendezve, külön butor osztály. A n. é. közönség szives pártfogását továbbra is kérve, vagyok teljes tisztelettel

Kovács Zsigmond, műasztalos.

Lakás: Körös-utca 9.

Telefon szám 10 87.

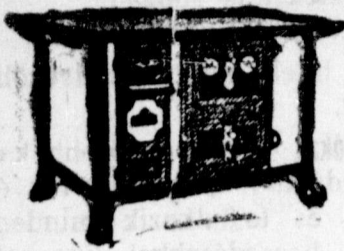
Műhely: Füzes-u. 14.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos lömegárúk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Modern három szobás lakás szükséges mellékkel Aug. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

A Leszámitoló és Jelzálogbank Rt. épületében egy 5 szobás Bémer-terre néző lakás

azonnal kiadó.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárak

Értekezések

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

7111-912. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán a város részére szükséges kovács, kerékgyártó és kövező munkálatok vállalatbaadása céljából 1912. évi május hó 18-ik napján délelőtt 10 órakor a városház bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalati idő kezdődik 1912. június hó 1-én s tart 1915. évi december hó 31-ig.

Ajánlatok csak írásban alulírott kezéhez 1912. évi május hó 18-ik napjának d. e. 10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak a szabályszerűen kiállított pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékon megjelölendő az a munkálat, melyre az ajánlat vonatkozik.

Bánatpénzül ajánlattevők tartoznak a kovács munkálatokra 200, a kerékgyártó munkálatokra 200, végül a kövezési munkálatokra 2000 koronát készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

A bánatpénzt az ajánlatához csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlatához.

A fent jelzett összes munkálatokra vonatkozó általános és különfeltételek, valamint az egység árjegyzék a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kintenni köteles, hogy jelen hirdetményt, az árlejtési általános és külön feltételeket, továbbá az egységárjegyzéket ösméri azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja.

Több munkanemre tett együttes ajánlat esetén az ajánlat végén világosan kitéendő, hogy ajánlattevő ajánlatából bármelyik munkanem kivételét elvállalja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok, magyarhonos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit minden ajánlattevőre feltétlenül kötelezők.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett végleges döntés meg történik, ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

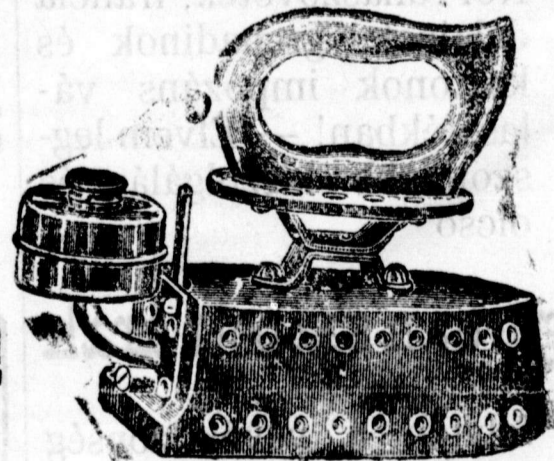
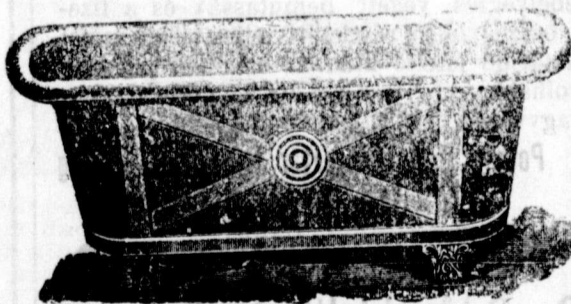
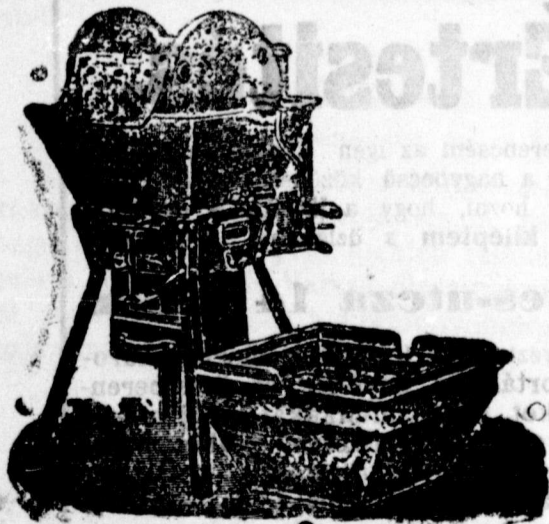
Azon pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fenntartja magának a jogot, arra nézve, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választathasson, esetleg újabb árverést tarthasson.

Nagyvárad, 1912. április hó 30-án.

Komlóssy József,

tanácsnok, mint az árverési küldöttség elnöke.

Fürdő'kádkból

legnagyobb választék minden nagyságban.

Ruha mosó és mangorló gépek, modern konyha berendezések kizárólag

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

